

сучасної системи інноваційної освіти, включаючи його безперервність у сполученні із гнучкою організацією навчального процесу, різні форми одержання знань і їхньої перевірки й т.і.

Проте на шляху формування як самої національної інноваційної системи НІС, так і технологічної інфраструктури як її важливого елементу існує комплекс проблем: по-перше, така ситуація є прямим наслідком відсутності сформованої як на державному, так і особливо на регіональному рівні інноваційної політики в цілому й в інфраструктурній сфері зокрема. Про це свідчить той факт, що тільки 5 % регіонів мають стратегії розвитку інноваційної інфраструктури⁴ по-друге, формалізований (бюрократичний) підхід у до проблеми інформатизації економіки і суспільства й створення інноваційного сектора економіки⁴ по-третє, відсутність системної підготовки інноваторів і технологічних менеджерів у сфері інформаційних систем і технологій на сучасному рівні; по-четверте, нерозвиненість інституціонального й підприємницького середовища, що перешкоджає швидкій реалізації наукових ідей і результатів і доведення їх до конкурентоспроможного продукту; по-п'яте, недостатнє стимулювання цього процесу за рахунок преференцій та інше.

На жаль, в Україні проблема на шляху розбудови інноваційної моделі економіки полягає в тому, що за наявності величезного науково-технологічного потенціалу (особливо в регіональному вимірі) через брак відповідного організаційного ресурсу технологічні зміни, особливо в промисловому комплексі, не відбуваються. В повній мірі зазначене стосується й упровадження в практику кластерної політики розвитку економіки регіонів. Особливо технологічних кластерів, які б були каталізатором формування та розвитку технологічної інфраструктури.

Відсутність якісних ринкових механізмів упровадження у виробництво технологічних інновацій та їх дифузії серед підприємств різних галузей економіки вимагають державного втручання в процес створення технологічних майданчиків як основи для формування системи технологічної інфраструктури та відтворення з її допомогою сучасного формату національної інноваційної системи.

І.М. Цимблюк

Національний університет “Львівська політехніка”

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ Й НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

© Цимбальук І.М., 2011

З самого початку реалізації проголошеного керівництвом України курсу на переведення національної економіки на інноваційний шлях розвитку виникли серйозні труднощі з фінансуванням цього процесу. Таке реформування потребує значних капіталовкладень, проте ані держава, ані вітчизняні підприємці та бізнесмени їх не мають.

Сьогодні понад 90% продукції, яка виробляється в Україні, не має відповідного науково-технологічного забезпечення. Як наслідок, вітчизняна продукція стає все менш конкурентоспроможною, а в експорті зростає частка мінеральної сировини і продукції, отриманої після його первинної переробки.

Основним чинником, який робить нашу країну неконкурентоспроможною в сьогоднішньому глобальному світі, є сповільнення інноваційної діяльності. На думку українських вчених пояснюється це як об'єктивною тенденцією до затухання інноваційних процесів без належної інвестиційної підтримки внаслідок використання науково-технологічних надбань попередніх років, так і суб'єктивним чинником – відмовою економічних суб'єктів від декларування інноваційних продуктів, оскільки через відсутність інноваційних пільг це декларування має сенс лише для спеціалізованих структур на зразок технопарків. Слід також наголосити на тому, що значна частка інновацій, як і інвестицій, здійснювалася у галузях, які мають невисоку інноваційну спрямованість [1].

В Україні на даний час:

- не задіяні механізми підтримки інноваційної діяльності, ефективність яких підтверджена досвідом багатьох країн;
- відсутня відповідна фінансово-кредитна, податкова і амортизаційна політика;
- не створені і умови, які б сприяли широкому залученню в інноваційну сферу позабюджетних інвестицій, перш за все з боку вітчизняних комерційних структур і банків.

Для створення реальних умов для переходу економіки України на інноваційну модель розвитку державі доцільно насамперед звернути увагу на створення механізмів покриття інноваційних ризиків. З цією метою на державному рівні необхідно розробити такі заходи:

- створити умови для капіталізації інтелектуальної власності;
- створити систему стимулів, яка сприяла б, вітчизняних і зарубіжних інвесторів залученню банків, а також великих підприємств до інвестування засобів в розвиток венчурних (ризикованих) інноваційних фірм і проектів;
- розробити чітку систему лад надання державних гарантій кредитуванню перспективних інноваційних проектів.

На думку українських вчених оптимальним варіантом розвитку інноваційної складової в економіці країни буде створення нових господарсько-територіальних утворень (технопарків, бізнес-інкубаторів, регіональних інноваційних фондів, венчурних фірм), які сприятимуть залученню приватного бізнесу до фінансування науково-дослідних розробок і процесу впровадження нових технологій у виробництво [2].

Вдалий досвід функціонування технопарків (достатньо швидка окупність коштів, вкладених інвесторами в даний проект, зростання і розширення виробництва) наочно демонструє вигідність тривалих інвестицій, що позитивно відобразиться на розвитку венчурного фінансування, а головне, сприятиме формуванню інноваційної психології у підприємців і юридичних осіб [3].

Регіональні технопарки забезпечують поетапне підвищення технологічного рівня економіки, створюють умови для малого та середнього наукоємкого і технологічного бізнесу. На регіональному рівні системоутворюючими складовими технопарків є промислові підприємства регіонів, наукові й академічні організації.

На думку фахівців [4] формування регіональної інноваційної політики, має базуватися на таких основних принципах:

- формування системного підходу регіону до інноваційної політики;
- створення регіональної інноваційної інфраструктури, що враховує специфіку територій, з наступною інтеграцією в єдину систему;
- узгодження пріоритетних напрямів інноваційної діяльності регіонального та загальнодержавного рівнів (згідно із Законом України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні”);
- концентрація ресурсів на пріоритетних напрямках з чітким визначенням джерел фінансування.

Аналізуючи регіональний досвід світової практики щодо реалізації інноваційної політики можна, зробити висновок, що забезпечення інноваційного розвитку регіонів має здійснюватися за такими основними етапами:

- формування і законодавче забезпечення державної політики підтримки інноваційного розвитку регіонів;
- формування ефективно діючої регіональної інноваційної інфраструктури;
- реалізація програм інноваційного розвитку регіонів з поточним корегуванням [5].

Технологічний парк може реалізувати як весь інноваційний процес, так і окремі його етапи. В той же час, він лише виявляє перспективні розробки і у процесі їхньої комерціалізації надає ученим, новаторам, винахідникам фінансову, юридичну, матеріально-технічну, консалтингову й інформаційну підтримку. Технопарк не повинен займатися організацією масового виробництва, а лише доводити ідею до стадії створення дослідного зразка нового продукту або відпрацювання нової технології.

Комплексне вирішення цих недоліків дозволило б вирішити проблему завершення структурного реформування економіки, забезпечити захист прав власності інвесторів, який є ключовим елементом сприятливого інвестиційного клімату будь-якої держави і неодмінною передумовою реалізації його інноваційного потенціалу.

1. Конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації // Я.А. Жаліло, Я.Б. Базілюк, Я.В. Белінська та інші.; За ред. Я.А. Жаліла. – К.; НІСД, 2007. — С. 332. 2. Сухоруков А. І. Технологічна реструктуризація як напрям антикризової політики // Стратегічна панорама, 2005. — № 3. 3. Зарубіжний досвід роботи технопарків. “Наукові” технопарки. // Ел. доступ. <http://www.raexpert.ru/researches/technopark/part2/> 4. Гуржій А.М., Каракай Ю.В., Петренко З.О., Вавіліна Н.І., Куранда Т.К. Інноваційна діяльність в Україні: Монографія. — К.: УкрІНЕІ, 2007. — 144 с. 5. Регіональні перспективи розвитку технопарків. // Ел. доступ. <http://www.raexpert.ru/researches/technopark/part4/>

О.Я. Чаус, З.С. Гуц

Національний університет “Львівська політехніка”

ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

© Чаус О.Я., Гуц З.С., 2011

Поступове входження України в світове господарство та її пристосування до вимог європейських держав сприяє формуванню нових підходів до розвитку інноваційно-інвестиційної моделі економіки. Інноваційний розвиток економіки комплексно об'єднує виробництво, науку, освіту, управління, фінанси, культуру та інші складові суспільного життя.

Невід'ємною складовою для впровадження стратегії інноваційного розвитку економіки є інноваційна політика, що насамперед ґрунтується на створенні сприятливого інвестиційного клімату, а також формуванні дієвих структур для її реалізації і налагодженню ефективного механізму взаємодії між ними, тобто формування сприятливих умов для функціонування суб'єктів інноваційної діяльності та розвитку підприємництва в інноваційній сфері [1].

Отже, передумовою створення в Україні інноваційної інфраструктури є розроблення національної інноваційної системи (НІС) як нової ефективної структури управління науково-технічною сферою країни. І так, інноваційна інфраструктура — сукупність підприємств, організацій, установ, їх об'єднань, асоціацій будь-якої форми власності, що надають послуги із забезпечення інноваційної діяльності (фінансові, консалтингові, маркетингові, інформаційно — комунікативні, юридичні, освітні тощо). До об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва відносяться: бізнес-центри, бізнес-інкубатори, технопарки, лізингові центри, фінансово-кредитні установи (кредитні спілки, інші установи взаємного кредитування, кредитно-гарантійні установи), фонди підтримки підприємництва, інвестиційні, інноваційні фонди і компанії, довірчі товариства, фондів і товарні біржі, інформаційно-консультативні установи, страхові компанії, аудиторські фірми. Інноваційна інфраструктура зумовлює темпи (швидкість) розвитку економіки країни. Досвід розвинених країн світу підтверджує, що в умовах глобальної конкуренції на світовому ринку неминуче виграє той, хто має розвинену інфраструктуру створення і реалізації інновацій, хто володіє найбільш ефективним механізмом інноваційної діяльності. Ці структури мають бути універсальними і здійснювати створення будь-яких інновацій і розвиток будь-яких виробництв на конкурентоздатній основі. При цьому повинна бути налагоджена гнучка система випереджаючої підготовки і перепідготовки кадрів-професіоналів у сфері інноватики та інноваційної діяльності, ефективно реалізуючих комплексні проекти відновлення і розвитку вітчизняних виробництв і територій [2].